

قانون کیفر بزه های مربوط به راه آهن

مصوب ۱۳۲۰/۱/۳۱

ماده ۱- هر کس خاک ریز - خاک بر - پل - تونل - دیوار - سد - ابنیه - بالاست تراورس - ریل - پیچ و مهره ریل - اتصالی ریل - علائم خط - تیرهای تلفن و تلگراف و سیم های آن و وسائل نقلیه راه آهن را خراب کند و به طور کلی عملی نماید که موجب خروج قطار از خط یا تصادم یا حادثه مهم دیگری شود به حبس با اعمال شاقه از پنج تا ۱۵ سال محکوم می شود. و اگر در نتیجه حادثه یک یا چند نفر کشته شود مرتکب محکوم به اعدام خواهد شد.

هر گاه عمل منتهی به یکی از حادثه های مذکور نگردد در غیر مورد خرابی پل - تونل - و سد مرتکب به دو سال تا هفت سال حبس مجرد و در مورد پل و تونل و سد از ۴ سال تا ده سال حبس با اعمال شاقه محکوم می شود.

ماده ۲ - هر کس در غیر مورد مذکور در ماده یک در متعلقات راه آهن عملی نماید که بیم خروج قطار از خط یا تصادم و یا حادثه مهم دیگر برود مرتکب به حبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می شود و هر گاه عمل مذکور برای حرکت قطار فقط ایجاد مانعی نماید و به طور کلی اسباب اختلال حرکت قطار را فراهم کند مرتکب به حبس تادیبی تا دو سال محکوم می شود.

ماده ۳ - هر گاه بزه های مذکور در ماده یک و دو در اثر توطئه و تبانی دو نفر یا بیشتر انجام یابد یک ثلث از کیفری که قطع نظر از تبانی برای مرتکب منظور می شود به کیفر مرتکب افزوده خواهد شد جز در مورد اعدام که مرتکب به همان کیفر محکوم می شود.

ماده ۴ - هر گاه برای ارتکاب بزه های مذکوره در ماده یک جمعیتی از سه تن به بالا تشکیل شود تشکیل دهندگان و محرکین فقط برای همین عمل به حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال محکوم می شوند. کسی که عضو این جمعیت شده باشد فقط برای همین عمل به حبس تادیبی از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

هر گاه از جمعیت مزبور دست کم سه تن مسلح باشند محرکین و تشکیل دهندگان هر یک به حبس با اعمال شاقه از سه سال تا پنج سال محکوم می شوند و کسی که عضو این جمعیت شده باشد به دو تا سه سال حبس مجرد محکوم می گردد.

ماده ۵ - هر یک از شرکت کنندگان که جمعیت مذکور در مواد فوق را منحل یا موجبات انحلال آن را فراهم سازند یا از جز توطئه کنندگان و عضویت جمعیت خارج شوند یا از وقوع بزه یا توطئه یا تشکیل جمعیت برای ارتکاب بزه مانع شوند یا وجود جمعیت و تصمیمات آن را به مامورین دولت افشا کنند از کیفر معاف خواهند بود مشروط بر این که پیش از تعقیب و پیش از وقوع بزه که جمعیت برای ارتکاب آن تشکیل شده اقدامات مزبور به عمل آمده باشد.

ماده ۶ - هر کس اعمال مذکور در مواد ۱ و ۲ را از روی بی مبالاتی یا غفلت انجام دهد در مواردی که کیفر بزه عمدی اعدام یا حبس با اعمال شاقه است به حبس تادیبی از یک تا سه سال و به تادیبه غرامت از دویست تا ده هزار ریال محکوم می شود و در مواردی که برای بزه عمدی حبس مجرد مقرر شده کیفر مرتکب حبس تادیبی از سه ماه تا دو سال و تادیبه غرامت از صد تا هزار ریال می باشد.

ماده ۷ - هر کس وسائل نقلیه راه آهن را ضایع یا خراب کند به طوری که از خاصیت بهره برداری بیندازد در صورتی که وسائط نقلیه از قبیل لکوموتیو یا اتوتوریس باشد به حبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می شود و در مورد سایر وسائط نقلیه راه آهن کیفر مرتکب حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال خواهد بود مگر اینکه عمل مشمول عنوان شدیدتری باشد که در آن صورت مرتکب به کیفر همان بزه محکوم می گردد.

ماده ۸ - مسافری که بدون جهت علامات موجوده در واگنها را از قبیل ترمز خطر و غیره به کاربرد و قطار بایستد به تادیه غرامت دویست تا پانصد ریال ملزم خواهد شد.

ماده ۹ - مسافری که به تجهیزات واگن از قبیل چراغ - توریهای پنجره - شیشه - پرده - جایگاه جامه دان زیبایی وارد آورد به پرداخت خسارت طبق تعرفه راه آهن مصوب وزارت راه ملزم خواهد شد. برای خسارتی که قابل پیش بینی در تعرفه نبوده با رعایت اینکه مقدار خسارت از یکصد ریال تجاوز نکند طبق تشخیص اداره راه آهن ملزم خواهد شد.

در صورتی که عمل مشمول عناوین کیفری باشد به کیفر مقرر برای آن عمل نیز در مراجع صالحه محکوم می شود.

ماده ۱۰ - وجوه مذکور در ماده ۸ به تشخیص رییس قطار و وجوه مذکور ماده ۹ مطابق تعرفه یا تشخیص راه آهن به حسب مورد در مقابل قبض رسمی اداری دریافت می گردد.

در صورتی که واردکننده خسارت اعتراضی داشته باشد می تواند پس از پرداخت وجه تا مدت شش ماه به یکی از دادگاه های شهرستان خط سیر مراجعه نماید. هر گاه واردکننده خسارت از پرداخت این وجوه امتناع نماید چنانچه مالی همراه داشته باشد رییس قطار حق دارد به میزان خسارت مورد مطالبه از مال او بازداشت نموده و طبق آیین نامه مصوب وزارت راه و وزارت دادگستری خسارت راه آهن را از آن استیفا نماید. نسبت به بازداشت مال نیز واردکننده خسارت از تاریخ بازداشت آن به شرح بالا حق شکایت خواهد داشت. هر گاه دارایی ممتنع کفایت خسارت وارده را ندهد یا دارایی نداشته و نتواند تضمین کافی بدهد چنانچه راه آهن مقتضی بداند می تواند صورتمجلس تنظیم و با خود او تحت مراقبت مامورین به نزدیکترین دادگاه مقصد ممتنع بفرستد. دادگاه در این قبیل موارد خارج از نوبت رسیدگی خواهد کرد.

ماده ۱۱ - حمل مواد زود اشتعال و قابل احتراق و انفجار بدون اطلاع اداره راه آهن ممنوع است و مسافری که بدون اطلاع راه آهن مواد مزبور را در جامه دانها و اثاثیه خود در واگنها حمل کند یا آنها را جزو اثاثیه خود به قسمت حمل و نقل اثاثیه (توشه) بسپارد و همچنین هر کس بدون استحضار راه آهن مواد مزبور را برای حمل به وسیله واگنهای باری تحویل نماید محکوم به تادیه غرامت از دویست تا دو هزار ریال خواهد گردید. در صورتی که عمل مزبور منجر به حریق یا حادثه دیگری گردد که جرم شدیدتری شناخته شده باشد مرتکب به کیفر آن بزه محکوم خواهد شد.

ماده ۱۲ - هر گاه کسی باعث تضییع یا تلف مالی بشود که برای حمل به راه آهن سپرده شده است در قبال بنگاه راه آهن مسئول خساراتی است که از این جهت به راه آهن وارد شده باشد.

ماده ۱۳ - هر کس در حریم راه آهن بدون اجازه کتبی بنگاه راه آهن ساختمان یا حفاریات و به طور کلی هر دخل و تصرفی نماید علاوه بر اجبار به اعاده محل به صورت اولیه محکوم به تادیه غرامت از دویست تا دو هزار ریال خواهد شد آنچه پیش از اجرای این قانون داخل در حریم بوده در صورتی که راه آهن اجازه ابقا آن را ندهد مالک آن ملزم است که آن را از حریم راه آهن بردارد و اگر امتناع نماید راه آهن آن را بر خواهد داشت و یا در صورت موافقت راه آهن به بهای عادلانه به راه آهن واگذار می شود حریم راه آهن عبارت از ۱۷ متر فاصله به هر یک از دو طرف محور خط می باشد.

ماده ۱۴ - نگاهداری و چراندن دام در حریم راه آهن ممنوع است و راه آهن مسئول خسارات وارده که از تلف آنها حاصل می شود نخواهد بود. اگر از این راه خساراتی به راه آهن وارد شود مالکین دام ها در قبال راه آهن مسئول خواهند بود.

ماده ۱۵ - تا مسافت کمتر از پنجاه متر از خط آهن ساختن بناهایی که دارای سقف پوشالی باشد و خرمن نمودن گاه و علف و انبار نمودن مواد زود احتراق و زود اشتعال ممنوع است و متخلفین محکوم به تادیه غرامت از ۲۰۰ تا دو هزار ریال خواهند شد.

ماده ۱۶ - هر یک از کارمندان راه آهن که متصدی راندن یا وظیفه دار تشکیل یا حرکت قطار می باشد لکوموتیو - واگن - درزین یا هر گونه وسیله نقلیه ای را که می داند معیوب است و در صورت سیر موجب مخاطره خواهد شد به راه اندازد و یا به مناسبت وظیفه مانع تشکیل قطار و حرکت آن نشود به حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال محکوم می شود.

همین کیفر درباره کارمندی که از معیوب بودن وسائل نقلیه مطلع و بر حسب وظیفه مکلف به آگاه ساختن مقامات مربوطه بوده و آن مقامات را مسبوق نساخته اند اعمال می گردد.

ماده ۱۷ - رییس قطار - راننده - ترمزبانان - و سوزن بانان که برخلاف مقررات در موقع حرکت قطار تا رسیدن آن به مقصد یا در موقع حرکت و ورود قطار به ایستگاه محل خدمت خود را ترک و یا وظیفه خود را انجام ندهند به حبس تادیبی از شش ماه تا دو سال محکوم می شوند.

ماده ۱۸ - متصدیان حفظ ساختمان و بناهای مربوطه به راه آهن یا آلات فنی آن که مسئول نگاهداری خط و نظارت ساختمانها و به طور کلی مامور حفظ اموال راه آهن اعم از فنی و غیر فنی می باشند اگر وظیفه خود را ترک کنند محکوم به حبس تادیبی از یک ماه تا شش ماه خواهند شد.

هر گاه بزه های مذکور در این ماده و دو ماده پیش منتهی به تصادم یا خروج قطار از خط و یا حادثه مهم دیگری بشود مرتکب به دو تا سه سال حبس مجرد محکوم خواهد شد و اگر در نتیجه حادثه کسی کشته شود به حبس با اعمال شاقه از سه تا ده سال محکوم می گردد.

در مورد این ماده و ماده ۱۷ در قسمتی که کیفر مرتکب حبس تادیبی مقرر شده است تعقیب بزه منوط به درخواست بنگاه راه آهن می باشد.

ماده ۱۹ - اگر مامورین راه آهن از امر مافوق خود که برای احتراز از خطر و حادثه راه آهن صادر شده تخلف کنند به حبس تادیبی از یک ماه تا شش ماه محکوم خواهند شد. و چنانچه این تخلف منجر به حادثه راه آهن شود مرتکب به دو تا سه سال حبس مجرد محکوم می شود. و اگر در نتیجه حادثه کسی کشته شود کیفر مرتکب حبس با اعمال شاقه از سه تا ده سال است .

ماده ۲۰ - هر گاه کارمند راه آهن از ساختمانها - تجهیزات - کارخانجات تاسیسات ثابت و وسائط نقلیه و غیر آن - نقشه - عکس یا اطلاعاتی که جنبه سری دارند و افشا آن برخلاف مصالح راه آهن و یا مصالح عمومی کشور باشد به کسی بدهد و یا کسی را برای به دست آوردن چنین اسناد و مدارک کمک نماید در صورتی که عمل بزه شدیدتری نباشد به حبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم می شود.

ماده ۲۱ - چنانچه کارکنان لکوموتیو اعم از راننده یا آتشکار و همچنین سایر کارمندان راه آهن که مسئول تأمین آمد و شد قطار هستند در غیر مورد مذکور در ماده ۶ مرتکب بی مبالاتی یا غفلت بشوند که منجر به زیان دولت بشود علاوه بر جبران خسارت به حبس تادیبی از یک ماه تا یک سال محکوم می شوند.

تبصره: تعقیب متهم در دادگستری موکول به شکایت راه آهن خواهد بود.^۱

ماده ۲۲ - کدخدایان و دهبانانی که به امر مقامات مربوطه مواظبت قسمتی از راه آهن به عهده آنها واگذار شده هر گاه در انجام ماموریت خود بی مبالاتی و یا غفلتی بنمایند که موجب شود کسی به راه آهن خرابی وارد نماید به سه ماه تا سه سال حبس تادیبی محکوم می شوند.

ماده ۲۳ - هر گاه اعمال مذکور در این قانون منتهی به نتایج قابل کیفری گردد که در این قانون پیش بینی نشده است مقررات سایر قوانین کیفری مجری خواهد بود.

ماده ۲۴ - وزارت راه آهن می تواند ضمن آیین نامه ای که به موجب ماده ۴ قانون سازمان بنگاه راه آهن دولتی ایران مصوب ۱۲ مرداد ۱۳۱۴ اختیار تنظیم آن داده شده از نظر انتظام و انضباط کارهای راه آهن برای تخلف کارمندان راه آهن از مقررات یا دستورهای روسای مافوق در موارد

^۱ - اصلاحی به موجب ماده ۱۳ قانون ایمنی راهها و راه آهن مصوب ۱۳۴۹/۴/۷

لزوم از یک روز تا بیست روز حبس انضباطی پیش بینی نموده و آن آیین نامه را پس از تصویب هیات وزیران به موقع اجرا گذارد. طرز رسیدگی و مرجع شایسته نیز در آیین نامه مذکور معین خواهد شد.^۲

این قانون که مشتمل بر بیست و چهار ماده است در جلسه سی و یکم فروردین ماه یک هزار و سیصد و بیست به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

² - در حال حاضر تخلفات کارکنان بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ و اصلاحیه های بعدی رسیدگی